

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка

Кафедра педагогіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Другий (магістерський) рівень

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСВІТИ

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта (Географія)

Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Географія)

Мова навчання: українська

УХВАЛЕНО

Рішенням кафедри педагогіки

Протокол № 1 від 30 серпня 2021 р.

Суми - 2021

Загальна інформація про дисципліну

Назва дисципліни	Актуальні питання інноваційного розвитку освіти
Викладач	Бойченко Марина Анатоліївна
Профайл викладача	https://pedagogika.sspu.edu.ua/index.php/kafedra/sklad-kafedri/197-bojchenko-marina-anatolijivna-2
Контактний тел.	(0542) 68-59-14
E-mail:	marinaver18@gmail.com
Сторінка курсу в Moodle	https://dl.sspu.edu.ua/course/view.php?id=1290
Консультації	Консультації проводяться у вівторок о 12:30 год.; групові або одноосібні. Також можливі он-лайн консультації через інтернет ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.

Анотація до дисципліни

Навчальний курс «Актуальні питання інноваційного розвитку освіти» має тісні міжпредметні зв'язки з фаховими дисциплінами. Передумовою є знання з філософії, загальної психології, педагогічної психології, загальної педагогіки, історії педагогіки, порівняльної педагогіки, методики викладання дисциплін зі спеціальності.

Мета і завдання дисципліни

Навчальна дисципліна «Актуальні питання інноваційного розвитку освіти» вивчається магістрантами першого курсу. Вона має важливе значення для підготовки майбутніх фахівців та є обов'язковою складовою частиною циклу суспільних дисциплін.

Метою викладання навчальної дисципліни є сформувати здатність студентів:

- виявляти широке коло проблем, що стосуються інноваційних змін, спрямованих на підвищення якості і конкурентоспроможності освіти;
- вирішувати стратегічні завдання, що стоять перед національною системою освіти в нових економічних і соціокультурних умовах, інтеграцію її в європейський і світовий освітній простір;
- ставити мету та обирати ефективні шляхи її досягнення шляхом розуміння фундаментальних основ інноваційних перетворень та використання як теоретичних, так і практичних методів інноваційної педагогічної діяльності.
- розуміти сутність і дотримуватися принципів академічної доброчесності.

Для реалізації такої мети магістранти мають ознайомитися з існуючими теоретичними надбаннями.

На забезпечення досягнення означеної мети та завдань вивчення навчальної дисципліни і відповідно до змісту цієї програми, а також інших програмних документів навчально-методичного характеру, навчально-освітні

заходи пов'язані з проведенням лекційних, семінарських занять та виконанням студентами самостійної роботи, що в цілому передбачає засвоєння студентами теоретичних знань з навчальної дисципліни, набуття ними навичок критичного мислення та здатності вирішувати різноманітні проблеми в професійній сфері.

Формат дисципліни

Ознаки дисципліни	
Рік вступу	2020
Освітній ступінь	магістр
Курс навчання	1
Семестр	2
Формат курсу	очний/заочний
Обов'язкова /вибіркова	Обов'язкова
Кількість кредитів/годин	3/90
Кількість розділів	3
Форма контролю	залік
Лекції	14/4
Практичні заняття	14/4
Консультації	2/-
Самостійна робота	60/82

Результати навчання

Знання	ПРЗ-2	Знати основні світоглядні теорії і принципи у навчанні та професійній діяльності. Пояснювати роль освіти в житті людини, мати уявлення про способи зберігання і передавання соціального досвіду і базисних цінностей культури.
	ПРЗ-6	Знати інформаційно-комунікаційні технології для виконання професійних обов'язків, створювати продукти навчального та навчально-методичного спрямування засобами інформаційно-комунікаційних технологій, використовувати хмарні технології для підтримки навчального процесу, організувати віртуальні платформи для спілкування та роботи над проектами
Уміння	ПРУ-2	Уміти встановлювати психологічні особливості учнів, володіти педагогічною взаємодією та навичками педагогічного спілкування.
	ПРУ-3	Розробляти продукти навчального та навчально-методичного спрямування. Уміти вибирати методику підготовки і проведення уроків, лекцій, семінарських (практичних) занять, використовувати активні методи навчання та організації самостійної і науково-дослідної роботи учнів та сучасну систему оцінювання знань студентів
Комунікація	ПРК-1	Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

Тематичний план вивчення дисципліни

РОЗДІЛ I. Інноваційний розвиток освіти України

- Тема 1. Основні напрями й тенденції інноваційного розвитку освіти України.
- Тема 2. Інноваційна людина як проєкт сучасної освіти. Роль класного керівника у формуванні інноваційної людини.
- Тема 3. Оновлення нормативно-правової бази інноваційного розвитку системи освіти.
- Тема 4. Теоретико-методологічні основи управління інноваційним розвитком системи освіти.
- Тема 5. Академічна доброчесність. Нормативно-правове забезпечення, вимоги, відповідальність.

РОЗДІЛ II. Інноваційний розвиток закладів загальної, позашкільної та вищої освіти

- Тема 6. Інноваційний розвиток закладу загальної середньої освіти у світлі Концепції «Нова українська школа».
- Тема 7. Сучасна інклюзивна освіта. Її особливості, нормативно-правове забезпечення.
- Тема 8. Інноваційний розвиток позашкільної освіти.
- Тема 9. Інноваційні перетворення вищої та післядипломної освіти.

РОЗДІЛ III. Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного та технологічного підходів

- Тема 10. Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного підходу.
- Тема 11. Інноваційні технології в освіті.
- Тема 12. Дистанційне навчання як інноваційна педагогічна система.

Політика дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни потребує: підготовки до практичних занять; роботи з інформаційними джерелами, опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури, самостійної роботи, виконання тестових завдань.

Підготовка та участь у практичних заняттях передбачає: ознайомлення з програмою навчальної дисципліни, питаннями, які виносяться на заняття з відповідної теми; вивчення конспекту лекцій, а також позицій, викладених у підручниках, монографічній та іншій науковій літературі тощо.

Результатом підготовки до заняття повинно бути змістовне володіння здобувачем вищої освіти матеріалом теми, якій присвячено відповідне заняття, а саме знання: понятійно-термінологічного апарату дисципліни; володіння знаннями теоретичних запитань кожної теми та вміння використання їх на практиці. Розв'язання практичних завдань повинно як за формою, так і за змістом відповідати вимогам, що висуваються до вирішення відповідного завдання, свідчити про його самостійність, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

На практичних заняттях присутність здобувачів вищої освіти є обов'язковою, важливою також є їх участь в обговоренні всіх питань теми. Забороняється запізнюватись на навчальні заняття та пропускати їх без поважних причин. Пропущені заняття мають бути відпрацьовані на консультаціях. Це ж стосується й студентів, які не виконали завдання або показали відсутність знань з основних питань теми. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути зваженим, уважним та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу. Під час контрольних заходів забороняється використовувати джерела інформації, усні підказки, письмові роботи інших осіб, друковані книги, методичні посібники, телефони, планшети. Забороняється користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням.

Академічна доброчесність

Вивчення дисципліни передбачає дотримання положень Кодексу академічної доброчесності СумДПУ імені А.С.Макаренка, затвердженого наказом № 420 від 30 вересня 2019 р. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять приклади можливої академічної недоброчесності. Неприпустимо надавати для оцінювання письмову роботу, підготовлену за участю інших осіб. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Система оцінювання та вимоги

Поточний контроль навчальних досягнень здійснюється протягом семестру на практичних заняттях. Результати (кількість набраних балів) фіксує викладач.

Використовуються такі форми поточного опитування: усна відповідь за лекційними матеріалами, тестування, контрольна робота з відкритими питаннями, заслуховування повідомлень студента з довідковою інформацією, реферати, участь у обговоренні питань для контролю знань на практичних заняттях.

Поточний контроль відображає поточні навчальні досягнення студента в освоєнні програмного матеріалу дисципліни і спрямований на необхідне корегування самостійної роботи студента. Сюди входить: методи усного контролю – бесіда, розповідь, доповідь студента, роз'яснення, відповіді на запитання. Усний контроль проводиться майже на кожному занятті в індивідуальній, фронтальній або комбінованій формі. Викладач розробляє

чіткі критерії оцінювання всіх видів навчальної роботи у комплексному контролі знань, доводить їх до відома студентів на початку вивчення навчальної дисципліни. Результати поточного контролю є складовою визначення підсумкової оцінки і враховуються при визначенні підсумкової оцінки з даної дисципліни. До поточного контролю також відноситься виконання практичних завдань, бали за які враховуються у підсумкову оцінку.

При контролі виконання завдань, які винесені для самостійного, опрацювання, оцінці підлягають: самостійне опрацювання тем в цілому чи окремих питань; вміння застосовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань; написання рефератів; підготовка доповідей тощо. Результати самостійної роботи фіксуються в журналі обліку роботи викладача. Бали, набрані студентом за виконання завдань з самостійної роботи, додаються до суми балів, набраних студентом з інших видів навчальної роботи з дисципліни.

Вид контролю – залік. Залік проводиться після вивчення всього навчального курсу. Якщо студент виконав всі завдання практичних занять, звітував про результати самостійної роботи, написав підсумкову контрольну роботу, то він одержує відповідні бали за перераховані види роботи (не менше 35 балів) і допускається до здачі заліку.

Для студентів заочної форми навчання підсумковий контроль проводиться в період заліково-екзаменаційної сесії за обов'язкової присутності студента. Для складання підсумкового контролю студентами заочної форми навчання розробляються тести або контрольні роботи з відкритими питаннями. До підсумкової оцінки включається виконання самостійної роботи студента, яку він отримав під час попередньої сесії. Форма проведення: письмово-усна.

Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 - 100	Вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює власні думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання, самостійно знаходить додаткову інформацію, та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, може аргументовано обирати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної творчої діяльності, вільно використовує знання для використання творчих завдань.
82 - 89	Вільно володіє навчальним матеріалом. Застосовує знання на практиці, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні знання на практиці. За зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою, має стійкі навички виконання завдань.
74 - 81	Вільно володіє навчальним матеріалом. Застосовує знання на практиці, але узагальнює і систематизує навчальну інформацію не в повній мірі, допускає огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні знання на практиці.
64 - 73	Володіє навчальним матеріалом, знає основні поняття навчального

	матеріалу, виконує поставлені завдання на репродуктивному рівні, має недостатньо стійкі навички виконання практичних завдань.
60 - 63	Володіє навчальним матеріалом поверхнево, фрагментарно, відтворює певну частину навчального матеріалу на рівні запам'ятовування, знає основні поняття навчального матеріалу. Має елементарні, нестійкі навички виконання завдання.
35-59	Має фрагментарні знання при незначному загальному обсязі навчального матеріалу, відсутні сформовані вміння та навички, допускає суттєві помилки під час відповіді. Планує та виконує частину завдання за допомогою викладача.
1 - 34	Студент не володіє навчальним матеріалом. Виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.

Розподіл балів (залік)

Поточний контроль												Разом	Сума
РОЗДІЛ 1					РОЗДІЛ 2				РОЗДІЛ 3				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	60	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
Самостійна робота												40	
2	3	3	3	5	2	3	3	5	3	3	5		

T1, T2 ... T12 – теми розділів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендовані джерела інформації

Базова література

1. Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Кременчук, 19 березня 2021 р. Кременчук : Методичний кабінет, 2021. 960 с.

2. Гринькова В. Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного підходу. *Рідна школа*. 2016. № 4 (1036). С. 20 – 24.

3. Кожевнікова О. В. Дистанційне навчання як інноваційна педагогічна система та складова педагогічної майстерності сучасного вчителя. *Імідж сучасного педагога*. 2015. № 4 (153). С. 14 – 16.

4. Концептуальні засади становлення інноваційного суспільства в Україні: монографія / кол. авт.: Г. П. Клімова, С. М. Іванов, Л. С. Шевченко та ін. ; за ред. Ю. Є. Атаманової, Г. П. Клімової. Х. : Право, 2015. 452 с.

5. Кудикіна Н. В., Прохорова Н. А. Розвиток творчого потенціалу студентів у контексті дистанційної освіти. *Актуальні проблеми педагогічної науки: досвід та перспективи* (м. Одеса, 26-27 березня 2021 р.). Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2021.

6. Пекуляк І. Інновації в навчально-виховному процесі: етапи, принципи та алгоритм. *Управління освітою*. 2015. № 22 (370). С. 4 – 10.

7. Чава Г. Ф. Використання проектних технологій у навчально-виховному процесі: методика, пошук, результат. *Актуальні проблеми педагогічної науки: досвід та перспективи* (м. Одеса, 26-27 березня 2021 р.). Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2021.

8. Яструбова В. Метрологічні засади інноваційної моделі закладу освіти ХХІ століття. *Рідна школа*. 2016. № 2 – 3. С. 26 – 31.

9. Пузіков Д., Горах К. Оцінювання інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу: особливості та умови організації. *Рідна школа*. 2015. № 1 – 2 (1021 – 1022). С. 7 – 11.

Нормативно-правова література

1. Закон України «Про вищу освіту». Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

2. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

3. Закон України «Про освіту». Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

4. Наказ МОН України від 07.11. 2000 р. «Про затвердження положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності»

5. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки.

6. Про Національну доктрину розвитку освіти: Указ Президента України від 17 квітня 2002 р. № 347. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

7. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>

Додаткова

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. К.: Академвидав, 2012. 357 с.

2. Інновації як чинник суспільного розвитку: теорія і практика: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, (30 - 31 березня 2012року). Ч.І. Суми: [НІКО], 2012. 175 с.

3. Інновації як чинник суспільного розвитку: теорія і практика: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, (30 - 31 березня 2012року). Ч.ІІ. Суми: [НІКО], 2012. 215 с.

4. Інноваційна діяльність ЗНЗ / Упоряд. Л. Галіцина. К.: Вид. Дім «Шкільний світ», 2005. 128 с.
5. Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології: колективна монографія. К.: Аміак, 2005. 252 с.
6. Євтух М. В., Лузік Е. В., Дибкова Л. М. Інноваційні методи оцінювання навчальних досягнень: моногр. К.: КНЕУ, 2010. 248 с.
7. Калініна Л. М. Проект інноваційної школи: стратегічне планування, управління інноваціями. Х.: Вид. група «Основа», 2007. 96 с.
8. Керівник і керівництво: Інноваційні підходи / упоряд. Людмила Галіцина. К.: Шк. світ, 2011. 112 с.
9. Пашута М. Т., Шкільнюк О. М. Інновації: понятійно-термінологічний апарат, економічна сутність та шляхи стимулювання: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 118 с.
10. Педагогічна майстерність: підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. С. Кривонос та ін.; за ред. І. А. Зязюна. К.: СПД Богданова А.М., 2008. 376 с.
11. Педагогічна майстерність: Хрестоматія: навч. посібник. / Упоряд.: І. А. Зязюн, Н. Г. Базелевич, Т. Г. Дмитренко та ін.; за ред. І. А. Зязюна. К.: СПД Богданова А.М., 2008. 462 с.
12. Тарасова Т. Б. Творчий стиль викладання як чинник інноваційного розвитку вищої освіти. *Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, (4-5 березня 2014 року). Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2014. Т. 1. С. 296-298.
13. Управління інноваційним розвитком освіти в суспільстві ризику: монографія. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. 457 с.
14. Химинець В., Кірик М. Інновації в початковій школі. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 312 с.
15. Химинець В. Інноваційна освітня діяльність. Тернопіль: Мандрівець, 2009. 360 с.
16. Кремень В. Проект сучасної освіти: інноваційна людина. *Рідна школа*. 2013. № 8-9 (1004-1005). С. 4 – 8.
17. Кремень В. Методологічно і науково забезпечувати розвиток інноваційної освіти. *Директор школи, ліцею, гімназії*. 2013. № 2. С. 4 – 14.
18. Герчанівський Д. Л., Іпатов Є. Ф., Павловський В. В. Інноваційні технології контролю успішності студентів з гуманітарних дисциплін: монографія. К.: НАКККіМ, 2010. 192 с.
19. Івлєва Л., Сідоріна Є., Карбовська С. Перспективи інноваційного розвитку освіти. *Вища школа*. 2013. № 10. С. 49 – 58.
20. Інноваційні рішення в сучасній науці, освіті та практиці: Матеріали І Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 17-18 листопада 2020 р.: у 2 ч. Київ: НТУ, 2020. Ч.1. 284 с.
21. Даниленко Н. Інноваційна спрямованість освіти. *Управління освітою*. 2013. № 24 (324). С. 3 – 7.

22. Дубасенюк О. А. Інновації в сучасній освіті. *Інновації в освіті: інтеграція науки і практики*: збірник науково-методичних праць / за заг. ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. С. 12-28.

23. Ковальчук В. І. Тенденції інноваційного розвитку сучасної школи в Україні. *Імідж сучасного педагога*. 2015. № 7 (156). С. 3 – 6.

24. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: монографія. Самміт-Книга, 2009. 272 с.

25. Куклін О. В. Концептуальні засади інноваційного розвитку вищих навчальних закладів. Режим доступу: <http://www.econom.nauka.com.ua/?op=1&z=1186>.

26. Левківський К., Івлєва Л. Освіта України в соціально-економічному вимірі ХХІ століття. *Вища освіта*. 2013. № 9. С. 20 – 29.

27. Максименко С. Д. Психічні механізми самореалізації особистості в медіа просторі. *Педагогіка і психологія*. 2013. 2 (79). С. 14 – 17.

28. Національний звіт України про впровадження положень Болонського процесу до VI міністерської конференції. *Вища школа*. 2009. № 3. С. 3–25.

29. Салань Н. Теоретичне обґрунтування інноваційних форм діяльності позашкільних закладів України сьогодення. *Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи*: тези І-ї Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 21 – 22 листопада 2013 року). Дрогобич: Посвіт, 2013. С. 253 – 255.

30. Слюсаревський М. М. Медіаорієнтаційна функція освіти як відповідь на виклики інформаційної доби. *Педагогіка і психологія*. 2013. С. 18 – 28.

31. Степко М. Світові тенденції розвитку системи вищої освіти та проблеми забезпечення якості й ефективності вищої освіти в Україні. *Вища освіта*. 2013. № 7. С. 13 – 22.

32. Степко М. Ф. Проблеми реформування вищої освіти в контексті Болонського процесу. *Педагогіка і психологія*. 2009. № 1. С. 34–39.

33. Петрунько О. В. Молодь та інноваційні технології: перспективи і ризики взаємодії: методичний посібник. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. 84 с.

34. Химинець В., Кірик М. Інновації в початковій школі. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 312 с.

Методичне забезпечення

1. Змістові інновації у магістерській підготовці соціальних педагогів: монографія / [за заг. ред. А.А. Сбруєвої та О.М. Полякової]. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2013. 388 с.

2. Інновації у професійно-педагогічній підготовці майбутнього вчителя: методологічні, змістові та методичні засади: [монографія] / [за ред. проф. А.А.Сбруєвої]. Суми: Видавництво «МакДен», 2011. 432 с.

3. Кривонос О. Б. Зміст лекцій з «Актуальних питань інноваційного розвитку освіти» [електронний ресурс].

4. Кривонос О. Б. Інструктивно-методичні матеріали для студентів з підготовки до семінарських занять з дисципліни «Актуальні питання інноваційного розвитку освіти» [електронний ресурс].

5. Кривонос О. Б. Інструктивно-методичні матеріали для студентів з організації самостійної роботи з дисципліни «Актуальні питання інноваційного розвитку освіти» [електронний ресурс].

6. Пізнавально-творча і професійна самореалізація особистості в евристичній освіті: [монографія] / [за ред. проф. М.О.Лазарева]. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2014. 312 с.

7. Управління інноваційним розвитком освіти в суспільстві ризику: [монографія]. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2012. 460 с.

Інформаційні ресурси

1. Академія педагогічних наук України - <http://www.apsu.org.ua>
2. Український центр оцінювання якості освіти. – www.testportal.gov.ua
3. Освітній портал "Освіта.UA". – <http://osvita.ua>
Освітянська мережа України. – www.ednu.kiev.ua
4. Виховна робота в школі. – http://www.library.kherson.ua/teach/scool_07.htm
5. Відкритий урок: професійний журнал для вчителів. – <http://osvita.ua/school>
6. Острів знань : Освітній шкільний інтернет-портал. – <http://ostriv.in.ua/>
7. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. Науковий журнал Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pednauk/
8. Я – вихователь. – <http://vospitatel.at.ua>
9. Слово вчителя. – www.konserg.ucoz.ua
10. Портал «Діти України». – www.children.edu-ua.net
11. Наукове електронне фахове видання "Народна освіта" . – www.narodnaosvita.kiev.ua
12. Освітній портал " Педагогічна преса". – <http://pedpresa.ua>
13. "Гармонія сімейного життя". Сайт для старшокласників та старшокласниць. – <http://harmonia.okis.ru>
14. Безпека дітей в Інтернеті. – <http://onlandia.org.ua>
15. Освітній онлайн-журнал. – <http://educlub.com.ua>
16. Щоденник. Уа. – <http://shodennik.ua>
17. Українська педагогіка. – <http://ukped.com>
18. Уроки.нет. – <http://www.uroki.net>
19. Інформаційний портал "Знання". – <http://znannya.info>
20. Методичний портал. – <http://pedsovet.su>
21. Тестування і моніторинг в освіті. - <http://timo.com.ua>